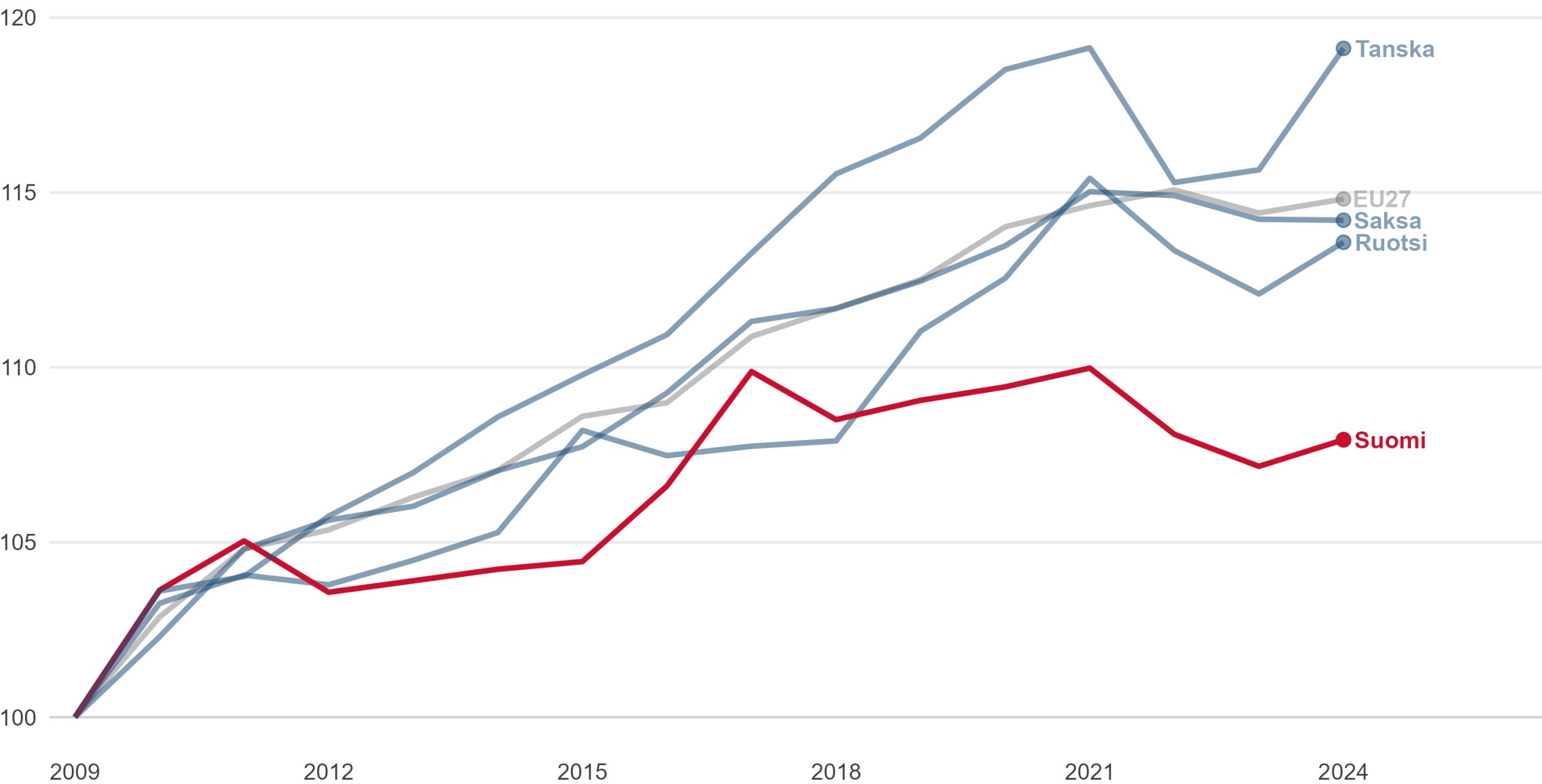

ETLA

FLOW 2025-2027

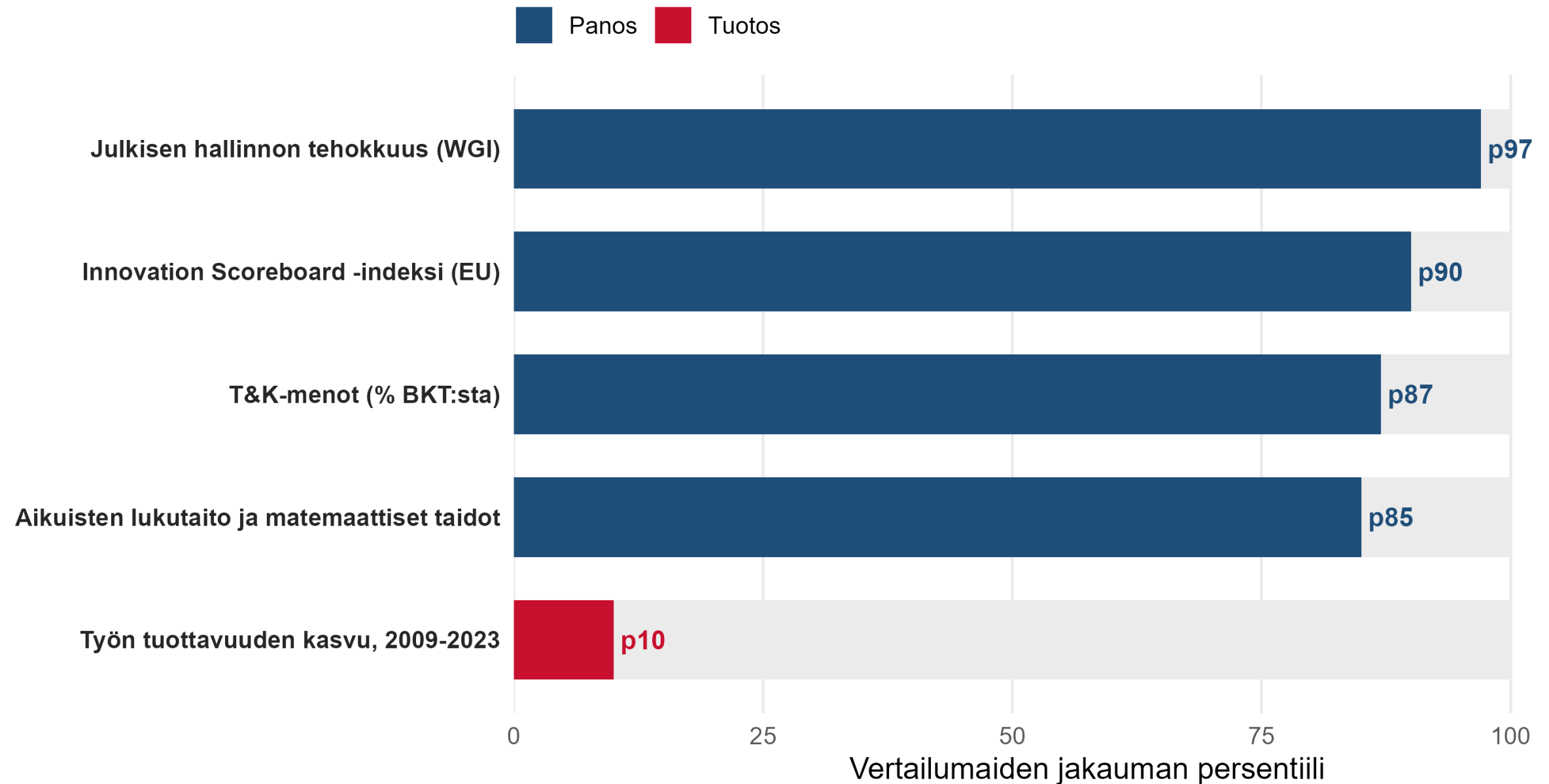
Firm Lifecycles and Organizational Workflows

BKT työtuntia kohti, indeksi, 2009 = 100

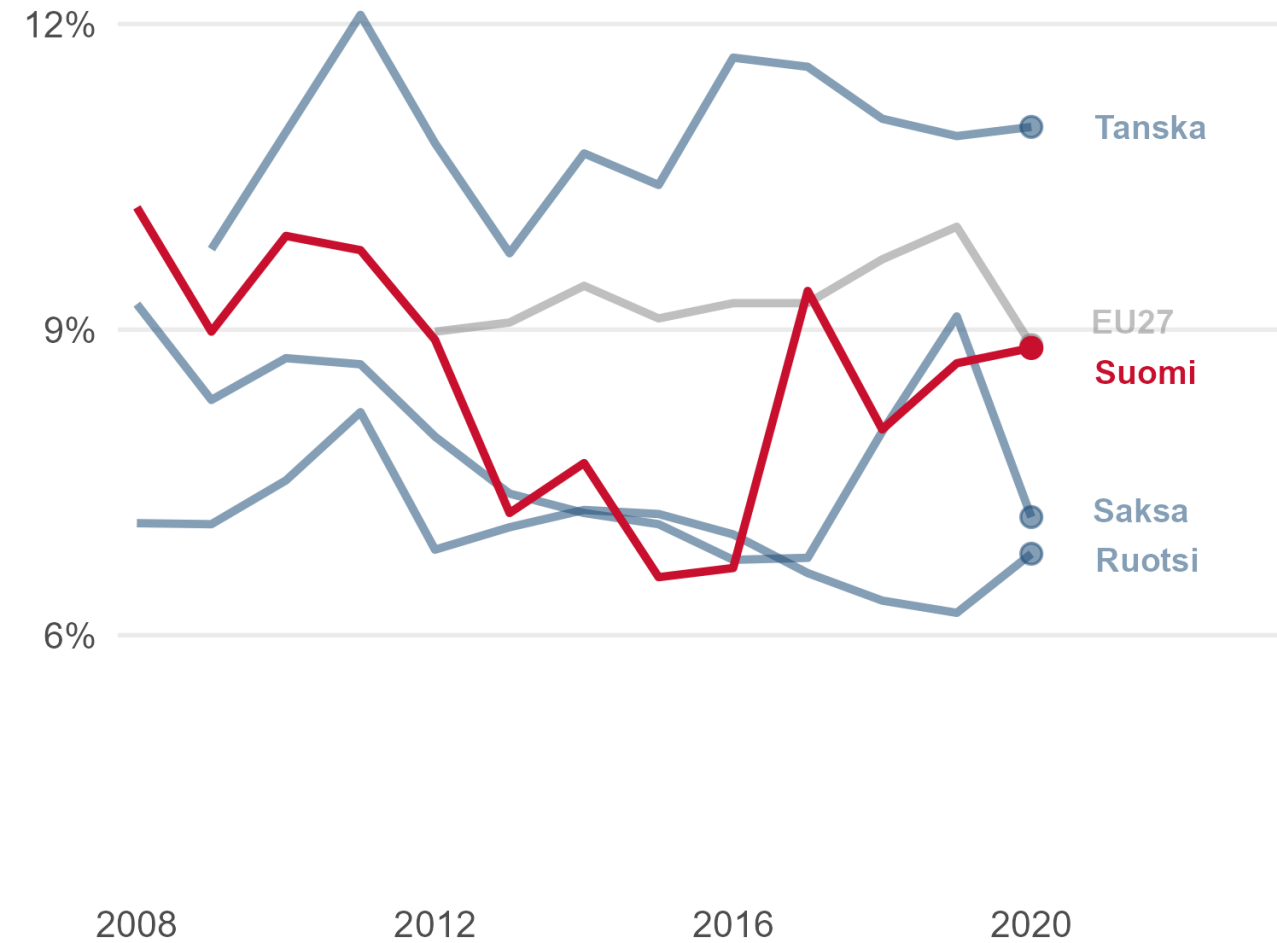
Lähde: OECD Productivity Statistics (data-explorer.oecd.org). FLOW-hanke, Etlä.

Suomen sijoitus vertailumaiden jakaumassa (0 = alin, 100 = ylin)

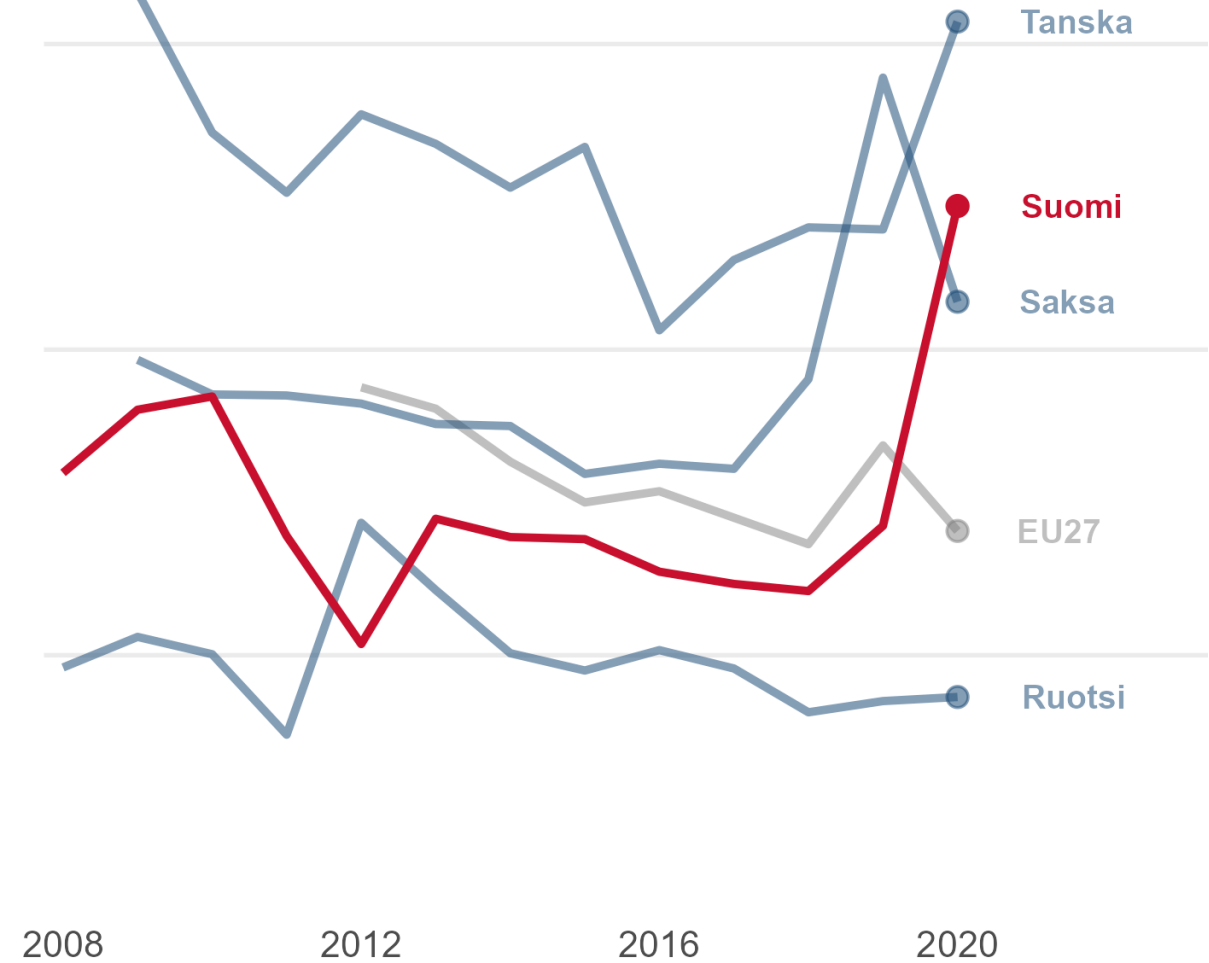

Yritysten syntymä ja poistuma

Syntymä

Poistuma

- FLOW käsittelee yrityskehityksen uudistumisen ja kasvun välistä yhteyttä 4 eri osatutkimuksen kautta, joista kahdesta kuullaan tänään
 - Yrityskaupat ja uudistuminen
 - Lisääntynyt markkinavoima ja yritysten katteet
- Tulossa
 - Uudet yritykset
 - Yksityistäminen ja T&K

Markkinavoiman pysyvyys

Yritysdynamiikan ja kilpailun rajat Suomessa

Jaakko Markkanen

ETLA

13.5.2026

Tämän esityksen työstämisessä on hyödynnetty tekoälyä ihmistyön tukena Etlan eettisen ohjeiston mukaisesti (versio 14.1.2026, ks. <https://www.etla.fi/ai-etiikka>).

Mitä voittomarginaali on

- Voittomarginaali (markup) kertoo, kuinka paljon yritys hinnoittelee tuotteensa yli rajakustannuksen.
- **Kustannuspohjainen selitys:** yritys tuottaa kilpailijoita tehokkaammin ja halvemmalla.
- **Kysyntäpohjainen selitys:** vähäinen kilpailu tai erottuva tuote antaa hinnoitteluvoimaa.
- Tutkimme yritysten ja markkinoiden dynamiikkaa ekonometrisin menetelmin Tilastokeskuksen aineistolla.

Tutkimuskysymys ja päätulokset

- **Tutkimuskysymys:** miten voittomarginaalit jakautuvat, pysyvätkö yritysten asemat jakaumassa ja miten markkinaosuudet liikkuvat — Tilastokeskuksen aineisto 2013–2024.

Päätulokset:

- Markkinoilta poistuminen noudattaa **U-muotoa**: poistumiset yleisempiä sekä jakauman ala- että yläpäässä.
- Matalan voittomarginaalin yritykset **menettävät markkinaosuuksiaan** korkean voittomarginaalin yrityksille.
- Yritysten asemat jakauman yläpäässä ovat pysyviä, eivätkä tulokkaat laske korkeita marginaaleja.

Johtopäätökset ja politiikkasuositukset

Kaksi tulkintaa havainnoille:

- **Positiivinen:** resurssit kohdentuvat tehokkaammin, kun tuottavammat yritykset kasvavat heikomprien kustannuksella.
- **Negatiivinen:** kilpailu ei näytä painavan korkeita voittomarginaaleja alaspäin — markkinavoima keskittyy ja säilyy.

Vientimarkkinat vs. kotimarkkinat:

- Vientimarkkinoilla korkeat marginaalit ovat **hyvä asia**: ne kuvastavat kilpailukykyä kansainvälisillä markkinoilla.
- Kotimarkkinoilla pysyvät korkeat marginaalit viittaavat **heikkoon kilpailupaineeseen** kuluttajien kustannuksella.

Kilpailupolitiikka:

- Onko kilpailuviranomaisella riittävä tilannekuva markkinavoiman kehityksestä koko kansantalouden tasolla?
- Otto-oikeus ilmoituskyynnyksen alle jääviin yrityskaappoihin.
- Toimialatason taloudellinen seuranta yksittäisten tapausten rinnalle.

Aineistot ja menetelmät

Aineisto

- Tilastokeskuksen yritysten tilinpäätöspaneeli (Firm FSS), 2013–2024.
- ~160 000 työnantajayritystä, yli 1 milj. yritysvoosihavaintoa, 58 kaksinumeroista toimialaa (TOL 2008).

Menetelmät

- **Tuotantofunktion estimointi:** panosjoustot toimialoittain (Wooldridge 2009).
- **DWL-marginaalit:** voittomarginaalien laskenta De Loecker–Warzynski-menetelmällä.
- **Markov-analyysi:** siirtymät marginaaliviidennesten välillä.
- **Melitz–Polanec-jaottelu:** aggregaattimarginaalin hajottaminen yritys- ja allokaatiokomponentteihin.
- **Odotusarvoon palautuminen:** AR(1)-paneeliregressio yritys- ja vuosikiinteillä vaikutuksilla.

Markkinoilta poistuminen noudattaa U-muotoa

Tila vuonna t	Q1	Q2	Q3	Q4	Q5	Poistuu
Q1 (matalin)	64,6 %	15,2 %	4,6 %	3,1 %	2,2 %	10,4 %
Q2	16,8 %	47,5 %	19,5 %	6,5 %	2,3 %	7,4 %
Q3	5,2 %	20,8 %	46,0 %	18,7 %	3,5 %	5,8 %
Q4	3,3 %	7,1 %	19,8 %	49,8 %	13,3 %	6,8 %
Q5 (korkein)	2,5 %	2,8 %	4,2 %	15,2 %	59,2 %	16,2 %

Markkinaosuus siirtyy korkean marginaalin yrityksille

Mistä muutos syntyy	Vaikutus
Tyypillisen yrityksen oma marginaali	-0,43
Markkinaosuuksien siirtyminen yritysten välillä	+0,45
Uusien yritysten tulo markkinoille	+0,09
Yritysten poistuminen markkinoilta	-0,14
Muutos yhteensä	-0,03

- Keskimarginaalin muutos 2014–2024 ≈ 0 .
- Yritysten oma marginaali **laskee (-0,43)**.
- Markkinaosuudet siirtyvät korkean marginaalin yrityksille **(+0,45)**.
- Markkinoille tulon ja poistumisen vaikutukset jäävät pieniksi.
- Tulokkaat eivät laske korkeita marginaaleja — korkean marginaalin toimialoilla ne hinnoittelevat vakiintuneiden tasolle tai sen yläpuolelle.
- Vastaa kansainvälistä "superyrityskeskittymisen" tulosta (De Loecker ym. 2020; Autor ym. 2020).

Kaksi tulkintaa samalle havainnolle

- **Myönteinen tulkinta:** tuottavammat yritykset kasvavat heikompien kustannuksella ja resurssit kohdentuvat tehokkaammin.
- **Huolestuttava tulkinta:** vakiintuneet yritykset hallitsevat markkinoita, eikä kilpailu paina niiden marginaaleja alas.
- **Tulkinnat eivät sulje toisiaan pois!**

Asema jakaumassa on pysyvä, erityisesti yläpäässä

Voittomarginaaliviidennes	Poikkeamasta säilyy ensi vuoteen	(keskivirhe)
Q1 (matalin)	0,041	(0,005)
Q2	0,099	(0,006)
Q3	0,114	(0,013)
Q4	0,255	(0,012)
Q5 (korkein)	0,226	(0,006)

- **Markov:** ala- ja yläpään viidennes pysyvät paikallaan **60–65 %** todennäköisyydellä, keskellä alle 50 %.
- **Odotusarvon pysyvyys:** matalan marginaalin poikkeamat tasoittuvat nopeasti, korkean marginaalin poikkeamat jäävät päälle.
- Sama tulos toimialan sisäisillä viidenneksillä: Q5 säilyy robustina.

Yhteenveto

- Keskimääräinen voittomarginaali on pysynyt vakaana, mutta vakaus kätkee **rakennemuutoksen**: markkinaosuudet siirtyvät korkean marginaalin yrityksille.
- Yritysten asema marginaalijakaumassa on **pysyvä, erityisesti yläpäässä**
- Tulokkaat eivät laske korkeita marginaaleja — **vapaa markkinoilletulo ei laske hinnoitteluvoimaa**.
- Markkinoilta poistuminen noudattaa U-muotoa: poistumat keskittyvät jakauman **ääripäihin**.
- Yritysdynamiikka **kasvattaa ja keskittää markkinavoimaa** sen sijaan, että hajauttaisi sitä.